

บทที่ 7

การวัดและประเมินผล

จุดมุ่งหมายของการวัดและประเมินผล

หลังจากที่มีการเรียนการสอนไปแล้ว จะต้องมีการวัดผลและประเมินผลของการเรียน เป็นรายวิชา เพื่อดูว่าผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจในสิ่งที่เรียนมากน้อยเพียงใด จุดไหนที่ยังบกพร่องอยู่ ผู้สอนจะได้แก้ไขและสอนซ่อมเสริมให้ รวมทั้งสามารถประเมินค่าการเรียนรู้ของนักเรียนออกมาเป็นระดับคะแนน ตัดสินว่านักเรียนมีความรู้วิชานั้น ๆ ในระดับไหน ดีมาก ผ่าน หรือต่ำกว่าเกณฑ์สอบได้หรือสอบตก

การวัดผลและการประเมินผลจึงช่วยในการพิจารณาว่า การสอนของครูบรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้มากน้อยเพียงใด และครูสามารถนำข้อมูลนั้นไปปรับปรุงการสอนให้ได้ผลดียิ่งขึ้น รู้ว่าส่วนใดของโปรแกรมการเรียนเป็นส่วนที่ยากและยังเป็นโอกาสให้ประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตร วิธีสอน แบบเรียนและสื่อการสอนไปด้วย ในขณะที่เดียวกันนักเรียนก็จะทราบว่าตนมีความสามารถเพียงใด รู้จริงหรือไม่ เพื่อจะได้ปรับปรุงให้ดีขึ้น

วิธีการวัดและประเมินผล

การวัดผล หมายถึง การนำเอาเครื่องมือชนิดต่าง ๆ มาวัดดูว่า หลังจากที่นักเรียน เรียนไปแล้วระยะหนึ่ง อาจจะเป็น 1 คาบ 1 เดือน 1 ภาคเรียน หรือ 1 ปี นักเรียนมีความรู้แค่ไหน สมฤทธิ์ผลในสิ่งที่เรียนไปแล้วมากน้อยเพียงใด ดังนั้นจึงต้องวัดให้ครอบคลุมสมรรถภาพทั้งหมดของผู้เรียนทั้ง 3 ด้าน คือ

1. วัดความสามารถทางสติปัญญา (Cognitive Domain) ได้แก่ ข้อเท็จจริง ทักษะเชาวน์ปัญญา และยุทธศาสตร์ในการคิด เป็นการวัดความสามารถในการศึกษาเล่าเรียน ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ (Achievement Test) นั่นคือ ข้อสอบที่ใช้กันทั่ว ๆ ไปในการสอบกับแบบทดสอบวัดความถนัดทางการเรียน (Aptitude Test) ซึ่งใช้ในการสอบคัดเลือก หรือเพื่อนำผลที่ได้ไปช่วยแนะแนวการศึกษาและอาชีพให้เป็นรายบุคคล

2. วัดความรู้สึกและอารมณ์ (Affective Domain) ได้แก่ เจตคติ เป็นการวัดความรู้สึกนึกคิด ความสนใจ การปรับตัว ความประพฤติ

3. วัดความสามารถในการฝึกปฏิบัติ (Psychomotor Domain) ได้แก่ ทักษะการเคลื่อนไหว เป็นการวัดความประสานสัมพันธ์ระหว่างมือ เท้า ปาก ตา และใจ ว่ามีความคล่องแคล่ว แข็งแรง และทำงานสัมพันธ์กันเพียงใด

การประเมินผล หมายถึงการนำผลจากการวัดหลาย ๆ ครั้งมารวมกัน แล้วตีราคาผลสัมฤทธิ์ของการศึกษา สรุปคุณภาพของผู้เรียนอย่างมีหลักเกณฑ์ว่าดี-ไม่ดียังไร ควรจะให้สอบได้หรือสอบตก เป็นต้น

วิธีประเมินผล มี 3 วิธี คือ

1. การประเมินผลก่อนการเรียน (Pre-Evaluation) เป็นการประเมินผลเพื่อดูพื้นฐาน ความรู้เดิมของนักเรียน ว่ามีความรู้ในสิ่งที่ควรเรียนรู้อย่างน้อยเพียงใด ควรสอนทบทวนให้ที่จุดไหน กับใครบ้าง กิจกรรมการเรียนการสอนที่จะนำมาเสนอให้นักเรียนควรเป็นอย่างไร

2. การประเมินระหว่างภาคเรียน (Formative Evaluation) เพื่อศึกษาผลการเรียน และจัดการสอนซ่อมเสริมให้เมื่อพบว่านักเรียนยังไม่บรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

การประเมินผลในภาคเรียนหนึ่ง ๆ ควรประเมินไม่น้อยกว่า 2 ครั้ง และเก็บเป็นคะแนนดิบตามสัดส่วนความสำคัญที่กำหนดไว้ หากนักเรียนคนใดได้คะแนนต่ำกว่าครึ่งของคะแนนเก็บครั้งใด ต้องจัดการสอบแก้ตัวให้ ผลการสอบแก้ตัวของนักเรียนที่ผ่าน จะได้คะแนนไม่เกินครึ่งของคะแนนเก็บในครั้งนั้น

ในการสอบแก้ตัว ถ้าประเมินแล้วยังไม่ผ่าน ขึ้นกับดุลพินิจของผู้สอนว่าสมควรให้สอบแก้ตัวกี่ครั้ง แต่มีหลักการว่าต้องสอนซ่อมเสริมก่อนการสอบแก้ตัวทุกครั้งด้วย

3. การประเมินผลปลายภาคเรียน (Summative Evaluation) คือการประเมินผลรวบยอด ผู้สอนจะต้องประเมินครอบคลุมทุกจุดประสงค์ของรายวิชา นำคะแนนดิบระหว่างภาคเรียนที่เก็บไว้ ไปรวมกับคะแนนสอบปลายภาค แล้วแปลงเป็นระดับผลการเรียน โดยถือเกณฑ์ดังนี้

ระดับผลการเรียน	ความหมาย	เทียบกับระบบเปอร์เซ็นต์ โดยประมาณ
4	ดีมาก	80-100
3	ดี	70-79
2	ปานกลาง	60-69
1	ผ่าน	50-59
0	ต่ำกว่าเกณฑ์	0-49

เครื่องมือการวัดและประเมินผล การวัดผลการศึกษา มีอยู่หลายวิธี แต่ละวิธีก็มีลักษณะการดำเนินการ และประโยชน์แตกต่างกัน ผู้สอนต้องทราบว่าเครื่องมือวัดผลชนิดใดควรใช้ในโอกาสและสถานการณ์ไหนจึงจะเหมาะสม

เครื่องมือวัดและประเมินผลการศึกษาที่นิยมกัน คือ

1. ข้อทดสอบ
2. การสังเกต
3. การสอบถาม
4. การใช้แบบสอบถาม
5. การปฏิบัติในสถานการณ์จำลอง

เครื่องมือวัดผลที่ครูทุกคนจะต้องทำความรู้จักให้ดีเป็นพิเศษ คือ ข้อทดสอบชนิดต่าง ๆ นั้นเอง

การวางแผนสำหรับการสร้างข้อทดสอบ ครูจะต้องดูจากตารางวิเคราะห์หลักสูตรว่ามีจุดประสงค์อะไร เพื่อจะได้สร้างข้อทดสอบให้สอดคล้องกับจุดประสงค์นั้นว่า

1. จะวัดอะไร ?
2. จะวัดอย่างไร ?
3. วัดโดยวิธีไหน ?

รายละเอียดของการสร้างข้อทดสอบที่ควรคำนึง คือ

1. วัตถุประสงค์ ผู้สร้างข้อสอบจะต้องเลือกระหว่าง
 - ทักษะภาษา จะทดสอบทักษะอะไร ฟัง พูด อ่าน หรือเขียน
 - องค์ประกอบของภาษา จะทดสอบส่วนไหน เสียง คำศัพท์ หรือโครงสร้าง
 - ความหมาย จะทดสอบความหมายของภาษา หรือจะทดสอบความหมายทางวัฒนธรรม

2. ประเภทของข้อสอบ

2.1 ข้อสอบแบบปรนัย (objectif) หมายถึงข้อสอบประเภทที่ต้องการให้คะแนนเป็นไปอย่างมีหลักเกณฑ์คงที่ ไม่เปลี่ยนแปลงตามผู้ตรวจ เวลา สถานที่ และสิ่งแวดล้อมของการตรวจ เช่น การเปลี่ยนกริยาในวงเล็บ ตามประธาน temps และ mode ที่กำหนดให้ การเลือกว่าถูกหรือผิด จับคู่ ฯลฯ

2.2 ข้อสอบแบบอัตนัย (subjectif) หมายถึง ข้อสอบที่การให้คะแนนเป็นไปตามความเห็นของผู้ตรวจ ซึ่งการให้คะแนนของครูแต่ละคนแตกต่างกัน

ข้อดีและข้อเสียของข้อสอบปรนัยและอัตนัย

ข้อสอบปรนัย

ข้อดี

1. ง่ายได้ครอบคลุมเนื้อหา มาก
2. ประหยัดเวลาและแรงงานในการตรวจ
3. มีความยุติธรรมและได้ผลคงที่ในการตรวจให้คะแนน
4. สามารถวิเคราะห์ข้อสอบได้

ข้อเสีย

1. วัดความคิดได้จำกัด
2. เปิดโอกาสให้เดาได้มาก
3. สร้างได้ยากและเสียเวลา
4. เสียค่าใช้จ่ายในการจัดพิมพ์มาก

ข้อสอบอัตนัย

ข้อดี

1. ผู้ตอบมีโอกาสใช้ความรู้, ความคิด รวมทั้งความสามารถในการใช้ภาษาได้อย่างกว้างขวาง
2. สร้างได้ง่ายและรวดเร็ว
3. ผู้ตอบไม่มีโอกาสเดาหรือถ้ามีก็น้อยมาก
4. ประหยัดค่าใช้จ่ายในการพิมพ์

ข้อเสีย

1. ง่ายได้เป็นบางเรื่องไม่ครอบคลุมเนื้อหา
2. การตรวจให้คะแนนไม่แน่นอนคงที่
3. คำตอบแต่ละข้อนำไปวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงหรือประเมินผลไม่ได้
4. เสียเวลาตรวจข้อสอบมาก

3. ลักษณะและวิธีการสอบ เป็นการสอบใหญ่ สอบย่อย หรือทดสอบหลังจากฟังสอนจบลง ทดสอบเป็นรายตัว หรือเป็นหมู่ การสอบจะเป็นแบบปากเปล่า ข้อเขียน หรือฟัง แล้วเขียนตอบตามแต่วัตถุประสงค์

4. เวลา คำว่าเวลานี้รวมทุกอย่าง เวลาที่ใช้ในการสอน เวลาของการสร้างข้อสอบและเวลาของการตอบข้อสอบ ซึ่งควรจะสมดุลกัน

5. ความแม่นยำ คือการสร้างข้อสอบให้ทดสอบสิ่งที่ต้องการทราบเช่น การสร้างข้อสอบทางภาษานั้นถือว่า จะต้องทดสอบการใช้ภาษา การที่นักเรียนรู้ว่าอะไรคือ คำนาม เพศ พจน์อะไร แปลว่าอะไร แต่ยังไม่รู้คำนั้นไม่เป็น เราไม่ถือว่านักเรียนรู้ความหมายทางภาษา นอกจากนั้น ข้อสอบยังต้องสามารถชี้บ่งได้ว่านักเรียนมีความรู้ในสิ่งนั้นจริงหรือไม่

ข้อทดสอบภาษาฝรั่งเศสเท่าที่ใช้กันอยู่ มีหลายชนิด คือ

1. ให้ตอบคำถาม ครูต้องรู้จัก วิธีการตั้งคำถาม อาจจะใช้คำพวก "Pourquoi" "Est-ce que" หรือใช้การกลับที่กันของประธาน กริยา ฯลฯ
2. ข้อสอบแบบถูก-ผิด คือข้อสอบที่มีตัวเลือก 2 ตัว Vrai ou Faux, Oui ou Non หรือจะให้นักเรียนแก้ที่ผิดให้ถูกต้องด้วยก็ได้

หลักในการสร้างข้อสอบแบบถูก-ผิด

1. ไม่ควรใช้ประโยคปฏิเสธซ้อน เพราะจะทำให้ผู้ตอบงง เช่น
 ไม่ดี Thomas Edison n'est pas la personne qui n'a pas inventé un téléphone.
 ควรแก้เป็น Thomas Edison a inventé un téléphone.
2. คำตอบต้องแจ่มชัด
3. ควรออกข้อสอบให้ข้อถูกกับข้อผิด มีจำนวนเท่า ๆ กัน เพื่อกันคนตอบว่าถูกหรือผิดทั้งหมด
4. ข้อถูกและข้อผิดควรให้อยู่กระจายกันไป อย่าให้อยู่สลับกันเป็นอันขาด
3. ข้อสอบแบบเติมคำ อาจเป็นการให้เติมคำแบบที่ครูกำหนดคำที่จะต้องเติมให้นักเรียนเลือกมาเติมตามเนื้อความ หรือเป็นแบบที่นักเรียนต้องเติมด้วยตนเองก็ได้
 ช่องว่างที่เว้นไว้ให้เติม ควรจะเว้นไว้ให้มากพอ สำหรับคำตอบข้อหนึ่ง ๆ และควรเว้นให้มีขนาดเท่ากันทุกข้อ
4. ข้อสอบแบบจับคู่ กำหนดคำหรือข้อความแยกไว้เป็น 2 คอลัมน์แล้วให้นักเรียนเลือกจับคู่ โดยหาคำหรือข้อความในคอลัมน์หนึ่งจะคู่กับคำหรือข้อความใดในอีกคอลัมน์หนึ่ง

หลักในการสร้างข้อสอบแบบจับคู่

1. ให้คำหรือข้อความในคอลัมน์หนึ่ง จับคู่ได้กับคำหรือข้อความในอีกคอลัมน์หนึ่งเพียงคำเดียว หรือข้อความเดียวเท่านั้น
2. คำหรือข้อความในคอลัมน์หนึ่ง ควรจะให้มีความยาวมากกว่าอีก คอลัมน์หนึ่ง
3. คำที่เข้าคู่กันควรกระจายตำแหน่งให้อยู่สลับกัน ไม่ควรให้อยู่ตรงกัน หรือเรียงลำดับกันอย่างมีระบบ
4. ความในแต่ละคอลัมน์ควรจะมีพยางค์หรือเขียนให้อยู่ในหน้าเดียวกันทั้งหมด
5. ไม่ควรกำหนดคำหรือข้อความให้มากเกินไป ไม่ควรเกิน 10 - 12 คู่

5. **ข้อสอบแบบเลือกตอบ** คือข้อสอบที่กำหนดคำตอบไว้ให้แล้ว 3-4 ข้อ ผู้เข้าสอบเลือกคำตอบที่เห็นว่าถูกต้องมาตอบ ข้อสอบประกอบด้วยตัวคำถาม ตัวเลือกที่เป็นตัวถูกกับตัวเลือกที่เป็นตัวลวง

หลักในการสร้างข้อสอบแบบเลือกตอบ

1. ตัวคำถามต้องมีความหมายชัดเจน
2. พยายามใช้ตัวเลือกสั้น ๆ ตัดคำที่ไม่จำเป็นออก
3. อย่าให้มีรายละเอียดในตัวคำถามมากเกินไป
4. ต้องมั่นใจว่าคำถามแต่ละข้อมีคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว
5. พยายามใช้คำถามที่วัดสมองชั้นลึก เช่น ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ และการสังเคราะห์
6. ระวังอย่าให้ตัวเลือกที่เป็นตัวถูก มีเสียงคล้ายหรือซ้ำกันกับคำถาม
7. ตัวเลือกจะต้องเป็นสิ่งที่มิในภาษา อย่าเป็นคำที่ครูประดิษฐ์ขึ้นเองเพื่อลวงนักเรียน
8. ตัวเลือกที่ถูกควรให้มีความสั้นยาวเท่า ๆ กับตัวเลือกอื่น ๆ
9. ควรวางตำแหน่งตัวถูกให้กระจายกันออกไป เป็น a, b, หรือ c ไม่ควรให้อยู่ซ้ำ ๆ กัน
10. ตัวเลือกที่เป็นตัวลวง ต้องมีเหตุผลพอที่จะเป็นตัวลวง ไม่ใช่ผิดจนเห็นได้ชัดเจน
11. การทำตัวลวง ความพยายามหาสิ่งที่นักเรียน สับสนมาถาม
12. ระวังอย่าให้คำถามข้อแรก ๆ เป็นคำตอบคำถามข้อหลัง ๆ

6. การเรียงลำดับบทสนทนา ครูนำคำสนทนาของคนสองคนมาเรียงสลับที่กัน ใส่ลงใน 2 คอลัมน์ ตัวอย่างเช่นคำพูดของ Paul อยู่คอลัมน์หนึ่งของ Jean อยู่อีกคอลัมน์หนึ่ง ให้นักเรียนเรียงลำดับคำสนทนานั้นเสียใหม่

7. การเติมบทสนทนา นักเรียนเติมบทสนทนาลงในช่องว่างที่เว้นไว้ให้และต้องระวังให้เนื้อความสอดคล้องกับประโยคถัดมาที่ครูจัดไว้ เช่น

Kanda — Bonjour Prani, Comment vas-tu ?

Prani — (Très bien, merci et toi?)

Kanda — Moi aussi

การเติมบทสนทนานี้ นักเรียนอาจจะเติมได้หลาย ๆ อย่างแล้วแต่จินตนาการ ครูควรยอมรับและให้คะแนนทุกคำตอบที่ถูกต้อง เป็นไปได้และสอดคล้องกับบทสนทนาที่ตามมา

8. การแต่งเรียงความ อาจจะให้รูปเป็นแนวทางหรือนักเรียนแต่งเองตามหัวข้อที่ครูให้

ถ้าแยกเป็นการวัดผลทางด้านทักษะทางภาษา คือ การฟัง พูด อ่าน เขียนแล้ว ปัจจุบันมีแนวโน้มที่จะวัดผลตามหัวข้อต่อไปนี้

- | | |
|-------------------------|---|
| 1. Compréhension orale | เพื่อให้เข้าใจง่ายขึ้น ขอแปลว่า ฟังแล้วเข้าใจ |
| 2. Expression orale | = เข้าใจแล้วพูด |
| 3. Compréhension écrite | = อ่านแล้วเข้าใจ |
| 4. Expression écrite | = เข้าใจแล้วเขียน |

เราสามารถจัดกลุ่ม วิธีทดสอบตามทักษะได้ดังนี้

1. Compréhension orale ทดสอบความเข้าใจในการฟัง

— แยกเสียงที่ได้ยินได้ ว่าเป็นเสียงอะไรตามหลักวิชาสัทศาสตร์ (phonétique)

ได้ยืมศัพท์คำไหน เป็นต้น

- เลือกประโยคที่ได้ฟังให้สัมพันธ์กับรูปภาพที่กำหนดให้ได้
- เข้าใจความหมายของประโยค ตอบได้ถูกต้อง
- เลือกคำตอบได้
- สรุปรบทความที่ได้ยินได้

ฯลฯ

ตัวอย่าง ของข้อทดสอบ Compréhension orale คือ

Combien en voulez-vous?

- a. plusieurs, s'il vous plaît.
- b. Ça pèse cinq kilos
- c. J'en vois sept.

2. Expression orale

– ทดสอบการออกเสียง การแบ่งกลุ่มคำ รวมทั้งการออกเสียงสูง - ต่ำ ในประโยค ด้วยการให้ว่าตามตัวอย่าง

- การอ่านบทความที่เคยเรียนมาแล้ว
- การอ่านบทความที่ไม่เคยเห็นมาก่อน
- ตอบคำถามแบบปากเปล่า ด้วยวิธีการของ Exercices structuraux
- ตอบคำถามที่ครูถาม หรือตั้งคำถามที่ครูเสนอคำตอบให้
- ทดสอบด้วยบทสนทนา
- บรรยายภาพที่เห็น
- บรรยายสภาพความเป็นจริง เช่น สภาพภูมิอากาศ ที่อยู่อาศัย

ตัวอย่าง

1. Combien de frères avez-vous?
2. Quel jour sommes-nous aujourd' hui?
3. Où mange-t-on?

3. Compréhension écrite ทดสอบความเข้าใจในการอ่าน ด้วยการ

- ตอบคำถาม
- ตอบว่าถูกหรือผิด
- เติมคำ
- เลือกข้อที่ถูกต้อง
- ย่อเรื่อง
- แต่งเรื่องต่อ
- ทดสอบในเรื่องศัพท์ เช่น ให้หาคำ synonyme, antonyme
- ทดสอบเรื่องไวยากรณ์ เช่น article, préposition.

ตัวอย่าง Il a plu hier toute la journée, et aujourd'hui jusqu' à midi, les rues sont encore mouillées: "Les rues sont mouillées parce que:

- a. Il a plu longtemps.
- b. La pluie n'a pas cessé.
- c. Il a commencé à pleuvoir dans l'après-midi
- d. Il tombe une petite pluie fine.

4. Expression & rite ทดสอบการเขียน

- การเขียนตามคำบอก
- เขียนต่อประโยคให้สมบูรณ์
- เขียนคำจำกัดความ
- เขียนโครงเรื่องด้วยประโยคสั้น ๆ
- แปลข้อความ
- เขียนบรรยายภาพ
- แต่งเรียงความ

ฯลฯ

ตัวอย่าง

1. J'ai beaucoup mangé' parce que
-
2. Quand je lui ai téléphoné
-
3. Comme tu n'hais pas là
-

หรือ

"Remplacez le mot souligné par le pronom suggéré et faites toutes les transformations que vous jugerez utiles."

1. Marie apprend ses leçons. Vous _____
2. Tu vas te faire mal. Je _____
3. Tu travailles chez mon frère. Nous _____